

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра фізичної терапії, ерготерапії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

зав. кафедри

_____ Мазепа М. А.

«_____» _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**„ ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПОРУШЕННЯХ
ДІЯЛЬНОСТІ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ”**

**напрямок підготовки – здоров'я людини (бакалавр)
факультет фізичної реабілітації**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань <u>0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»</u>	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>6.010203 «Здоров'я людини»</u>		
Модулів – 1	Професійне спрямування: <u>Здоров'я людини</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		4-й	4-й, 5-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 135	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	7-й	7-й, 8-й, 9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: згідно графіку проходження навчальних дисциплін;		Лекції	
		34 год.	18 год.
		Практичні	
		90 год.	24 год.
		Самостійна робота	
	11 год.	93 год.	
	Вид контролю: Іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 11,3/1

для заочної форми навчання – 1/2,2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок для оцінки та корекції порушень діяльності опорно-рухового апарату.

Основними завданнями вивчення дисципліни є :

1. Набуття знань з анатомії, фізіології та біомеханіки для проведення оцінки і корекції порушень діяльності опорно-рухового апарату.
2. Вивчити основний зміст діяльності фахівця фізичної реабілітації по створенню, виконанню та корекції програм фізичної реабілітації при порушеннях опорно-рухового апарату.
3. Оволодіти методиками ортопедичного фізичного обстеження опорно-рухового апарату.
4. Вивчити особливості фізичної реабілітації при травмах та захворюваннях ОРА.

Після засвоєння курсу студенти будуть:

знати:

1. Основи біомеханіки, остеокінематики та артрокінематики для проведення оцінки і корекції діяльності опорно-рухового апарату.
2. Протипокази до фізичної реабілітації і розуміти причини виникнення несприятливих реакцій при проведенні фізичної реабілітації.
3. Принципи планування реабілітаційного процесу.
4. Особливості фізичної реабілітації на різних стадіях процесу загоєння.

вміти:

1. Описувати порушення діяльності опорно-рухового апарату та пояснити причину їх виникнення.
2. Проводити ортопедичне фізичне обстеження опорно-рухового апарату.
3. Складати та коригувати індивідуальні програми фізичної реабілітації.
4. Співпрацювати з іншими спеціалістами сфери охорони здоров'я і, при необхідності, родичами та близькими пацієнтів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Osteокінематика. Артрокінематика. Біомеханічні властивості тканин

Тема 1. Класифікація суглобів та їх рух.

- типи класифікації синовіальних суглобів;
- остеокінематика;
- артрокінематика;
- поняття про щільноукладене положення суглоба;
- закон “опуклості-вгнутості”;
- додаткові рухи;
- ”суглобова гра” та її застосування в реабілітації.

Тема 2. Баланс обмінних процесів у суглобах.

- рухова активність та обмін речовин у суглобах;
- живлення суглобів;
- рівні розпаду тканин;
- рівні відтворення тканин.

Тема 3. Біомеханічні властивості тканин.

- типи сил, що діють на тіло або у його межах;
- склад і механічні функції тканин;
- біомеханічні властивості тканин;
- аналіз біомеханічних властивостей сухожиль і зв'язок;
- механізм пошкодження зв'язок і сухожиль.

Тема 4. Біомеханіка м'язових скорочень.

- момент сили, м'язове зусилля, м'язове скорочення;
- типи м'язових скорочень;
- поняття про підсумковий рух у суглобах;
- неврологічні фактори, що впливають на підсумковий рух у суглобах;
- м'язові фактори, що впливають на підсумковий рух у суглобах;
- співвідношення сили і довжини м'язів;
- співвідношення сили і швидкості скорочення м'язів.

Змістовий модуль 2. Створення, виконання та корекція програм фізичної реабілітації при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату.

Тема 5. Обстеження у фізичній реабілітації.

- структура реабілітаційного процесу;
- зміст та складові реабілітаційного обстеження;
- спостереження в реабілітації;
- суб'єктивна оцінка стану пацієнта.

Тема 6. Об'єктивна оцінка стану пацієнта.

- загальні положення;
- поняття про інертні та скорочувальні структури;
- основні методи об'єктивного оцінювання.

Тема 7. Планування реабілітаційного процесу.

- поняття про реабілітаційний прогноз
- поняття про реабілітаційну програму
- визначення коротко- та довготермінових завдань реабілітації

Тема 8. Фізична реабілітації на різних стадіях загоєння.

- підбір засобів фізичної реабілітації
- особливості реабілітації на стадіях запалення, фібро-бластичній та ремоделювання

Тема 9. Контроль у фізичній реабілітації.

- корекція реабілітаційної програми
- завершення реабілітації
- рухові діаграми

Змістовний модуль 3. Фізична реабілітація при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.

Тема 10. Фізична реабілітація при больовому синдромі.

- шкала болю
- особливості застосування основних засобів і методів зменшення болю

Тема 11. Фізична реабілітація при втраті амплітуди руху.

- класифікація та діагностика контрактур

- особливості застосування основних засобів і методів відновлення амплітуди руху

Тема 12. Фізична реабілітації при втраті силових якостей.

- особливості відновлення силових якостей у фізичній реабілітації
- основні засоби та методи відновлення силових якостей

Змістовний модуль 4. Ортопедичне фізичне обстеження.

Тема 13. Ортопедичне фізичне обстеження тулуба.

- шийна ділянка хребта;
- грудна клітка і грудна ділянка хребта;
- поперекова ділянка хребта;
- таз і крижова ділянка хребта.

Тема 14. Ортопедичне фізичне обстеження суглобів поясу верхніх кінцівок, плечового суглобу

- суглоби поясу верхніх кінцівок;
- плечовий суглоб.

Змістовний модуль 5. Ортопедичне фізичне обстеження (продовження).

Тема 15. Ортопедичне фізичне обстеження периферійних суглобів.

- Ліктьовий суглоб
- Кисть
- Кульшовий суглоб
- Колінний суглоб
- Гомілково-стопний суглоб

Тема 16. Ортопедичне фізичне обстеження постави та ходи

- Постава
- Хода

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.		л	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1.								
Змістовий модуль 1. Змістовий модуль. Osteokінематика. Артрокінематика. Біомеханічні властивості тканин								
Тема 1. Класифікація суглобів та їх рух.	6	4		2	4	1		3
Тема 2. Баланс обмінних процесів у суглобах.	4	4			4	1		3
Тема 3. Біомеханічні властивості тканин.	4	4			4	1		3
Тема 4. Біомеханіка м'язових скорочень.	11	4	6	1	4	1		3
<i>Разом – зм. модуль 1</i>	25	16	6	3	16	4		12
Змістовий модуль 2. Створення, виконання та корекція програм фізичної реабілітації при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату.								
Тема 5. Обстеження у фізичній реабілітації.	6	4	2		7	1	1	5
Тема 6. Об'єктивна оцінка стану пацієнта.	8	3	4	1	10	2	1	7
Тема 7. Планування реабілітаційного процесу.	1	1			6	2	1	3
Тема 8. Фізична реабілітації на різних стадіях загоєння.	2	2			7	2	1	4
Тема 9. Контроль у фізичній реабілітації.	4	2	2		6	1	1	4
<i>Разом – зм. модуль 2</i>	21	12	8	1	36	8	5	23
Змістовий модуль 3. Фізична реабілітація при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.								
Тема 10. Фізична реабілітація при больовому синдромі.	10	2	6	2	9	2	1	6
Тема 11. Фізична реабілітація при втраті амплітуди руху.	10	2	6	2	9	2	1	6
Тема 12. Фізична реабілітації при втраті силових якостей.	10	2	8		9	2	1	6
<i>Разом – зм. модуль 3</i>	30	6	20	4	27	6	3	18
Змістовий модуль 4. Ортопедичне фізичне обстеження.								
Тема 13. Ортопедичне фізичне обстеження тулуба.	18		18		14		4	10
Тема 14. Ортопедичне фізичне обстеження суглобів	10		10		14		4	10

поясу верхніх кінцівок, плечового суглобу								
<i>Разом – зм. модуль 4</i>	28		28		28		8	20
Змістовий модуль 5. Ортопедичне фізичне обстеження (продовження).								
Тема 15. Ортопедичне фізичне обстеження периферійних суглобів.	24		22	2	14		4	10
Тема 16. Ортопедичне фізичне обстеження постави та ходи	7		6	1	14		4	10
<i>Разом – зм. модуль 5</i>	31		28	3	28		8	20

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1, 2	Біомеханіка м'язових скорочень	6
3	Вимірювання амплітуди руху у суглобах	2
4	Обстеження інертних структур	3
5	Обстеження скорочувальних структур	3
6-8	Травматичні пошкодження ОРА	6
9	Фізична реабілітація при захворюваннях суглобів	3
10	Фізична реабілітація при ампутаціях	3
11-14	Фізична реабілітація при захворюваннях хребта	8
	Ортопедичне фізичне обстеження	
15, 16	Шийна ділянка хребта	6
17, 18	Грудна клітка і грудна ділянка хребта	4
19, 20	Поперекова ділянка хребта	4
21, 22	Таз і крижова ділянка хребта	4
23, 24	Суглоби поясу верхніх кінцівок	4
25-27	Плечовий суглоб	6
28, 29	Ліктьовий суглоб	4
30, 31	Кисть	4
32-34	Кульшовий суглоб	6
35, 36	Колінний суглоб	4
37, 38	Гомілково-стопний суглоб	4
39	Постава	3
40	Хода	3
	Разом	90

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Будова опорно-рухового апарату	2
2	Біомеханіка м'язових скорочень	1
3	Суб'єктивна та об'єктивна оцінка стану пацієнта	1
4	Травматичні пошкодження ОРА	2
5	Фізична реабілітація при захворюваннях хребта та суглобів	2
6	Ортопедичне фізичне обстеження периферійних суглобів та хребта	3
	Разом	11

Методи контролю

Контроль засвоєння матеріалу включає поточний контроль (контрольне опитування за п'ятьма змістовими модулями: 10+10+10+10+10 балів — разом за семестр 50 балів; іспит — 50 балів (VII семестр). Сумарна оцінка за семестр виставляється за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	50	100
2	2	3	3	2	2	2	2	2	3	4	3	5	5	6	4		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Лекційний матеріал.
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки для забезпечення самостійної роботи студентів.
4. Мультимедійні презентації до лекційного курсу.

Рекомендована література

Базова

1. Энока Р.М. Основы кинезиологии (перевод с английского). – К.: Олимпийская литература, 2000. – 399 с.
2. Букуп К. Клиническое исследование костей, суставов и мышц: пер. с англ. – М.: Мед.лит., 2008. – 320 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підруч. для студентів вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. – К.: Олімпійська література, 2005. – 471 с.
4. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
5. Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями. Том I / Под. ред. А.Н. Беловой, О.Н. Щепетовой. – М.: Антидор, 1998.

Допоміжна

1. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
2. Герцык А.М. К вопросу построения реабилитационного процесса и контроля за его эффективностью // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: сб. научн. тр. под ред. проф. Ермакова С.С. – Х.арьков: ХГАДИ (ХХПИ), 2007. – № 5. – С. 55-62.
3. Герцик А.М. Структура процедури обстеження опорно-рухового апарату у фізичній реабілітації // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2007. – № 9. – С.23-25.
4. Иваничев Г.А. Мануальная медицина: Учебное пособие. – М.: МЕДпресс-информ, 2003. – 486 с.
3. Маркс В.О. Ортопедическая диагностика: Руководство-справочник. – Таганрог: «Прогресс», 2001. – 512 с.
5. Clarkson H., Gilevich G. Musculoskeletal Assessment: Joint Range of Motion and Manual Muscle Strength. – Baltimore: Williams and Wilkins, 1989. – 366 p.
6. Kendal F., McCreary E. Muscle Testing and Function. – 4th. – Baltimore: Williams and Wilkins, 1993.

7. Magee D. Orthopedic Physical Assessment. – 3rd ed. – Philadelphia: W.B. Saunders Company, 1997.
8. O’Sullivan S., Schmitz T. Physical Rehabilitation: Assessment and Treatment. – 4th ed. – Philadelphia: F.A. Davis, 2000.